

Polisförbundets Riktlinje för visselblåsning

Innehåll

1. Dokumentinformation	3
2. Bakgrund.....	3
3. Syfte.....	4
4. Om systemet.....	5
5. Om handläggningen.....	6
6. Information om annan rapportering.....	6
7. Utvärderingar och förbättringar	7
8. Ansvarig för funktionen	7

1. Dokumentinformation

Typ av dokument	Riktlinje
Beslutsinstans	Kansliledning
Beslutsdatum	2023-03-21
Giltighetstid	2023-03-21 tills vidare
Dokumentet gäller för	Anställda, förtroendevalda, kontrakterade, arbetssökande, personer som utför arbete under förbundets kontroll och ledning, egenföretagare som söker eller utför uppdrag
Dokumentansvarig	Chefen för Verksamhetsstöd och organisationsutveckling

2. Bakgrund

Visselblåsning handlar om att uppmärksamma missförhållanden. Begreppet har kommit att användas både för att slå larm till media och när man internt vill uppmärksamma problem.

Sedan i december 2021 finns en lag till förstärkt skydd för bland annat anställda som visselblåser [visselblåsarlagen](#). Även någon som bistår eller har en koppling till visselblåsaren kan omfattas av skydd enligt lagen. Arbetsgivare med 50 eller fler arbetstagare ska dessutom inrätta en särskild intern rapporteringskanal. Polisförbundet har valt att använda sig av TCO:s framtagna inrapporteringskanal i ett digitalt visselblåsarsystem. Systemet gör det möjligt att behandla visselblåsaralarm i enlighet med dataskyddsförordningen och hantering av visselblåsare med bibehållen tystnadsplikt.

TCO har via företaget Lantero etablerat ett digitalt visselblåsarsystem där Polisförbundets anställda och förtroendevalda samt andra personkategorier kan slå larm med skydd för sin identitet. För Polisförbundet utgör detta system en intern rapporteringskanal enligt visselblåsarlagen. Vi anlitar TCO och deras dataskyddsombud för att hantera det digitala visselblåsarsystemet för vår räkning.

Information om visselblåsning och visselblåsarsystemet finns på Polisförbundets intranät och webbsida, där också länken till visselblåsarkanalerna finns.

Visselblåsarlagen gäller för rapportering i ett arbetsrelaterat sammanhang av information om missförhållanden av allmänintresse och ha framkommit i ett arbetsrelaterat sammanhang.

Visselblåsaren utgår från att den som rapporterar anger sitt namn och vilken relation hen har till organisationen som hen rapporterar till. Visselblåsarsystemet ger dock möjlighet att rapportera om missförhållanden anonymt.

3. Syfte

Ett av syftena med visselblåsarsystemet är att tydliggöra allas ansvar att gemensamt uppmärksamma problem och områden där Polisförbundet, och våra anställda inte följer gällande lagar och regler, eller inte fullt ut efterlever interna riktlinjer. Systemet blir också en påminnelse om organisationens ansvar att tydliggöra vilka regler som gäller och vad som förväntas av de anställda. Sammantaget ska visselblåsarsystemet stärka en kultur där problem kan tas upp och diskuteras.

Polisförbundets starka förhoppning är att alla medarbetare ska känna att det är tillräckligt högt i tak för att föra dialoger om problem öppet. Men möjligheten att anonymt eller med skyddad identitet kunna larma är ett sätt att visa att ingen ska behöva oroa sig för konsekvenser av att påtala missförhållanden.

Visselblåsarfunktionen är alltså ett komplement och ska inte ses som en ersättning för ett öppet samtalsklimat. Normalt vänder man sig som anställd till närmaste chef eller någon person i ledningen som man känner förtroende för eller till sitt fackförbund.

Polisförbundet välkomnar intern visselblåsning om missförhållanden – faktiska eller upplevda – så länge agerandet sker i god tro.

Visselblåsarsystemet är huvudsakligen avsett för missförhållanden som förekommer inom Polisförbundets verksamhet men är öppet för all sådan rapportering som omfattas av visselblåsarlagen.

Om det gäller synpunkter på ledarskap, arbetsmiljö, verksamhetsplanering, mindre förseelser, eller uttryck för allmänt missnöje och klagomål, bör sådant hanteras med närmast ansvarig chef. Sådana rapporterade visselblåsarärenden kommer normalt att hänvisas vidare inom organisationen och visselblåsaren får då en återkoppling om det.

4. Om systemet

Alla rapporterade ärenden kommer att behandlas inom systemet och alla som gjort en anmälan får en bekräftelse om mottagen anmälan inom sju dagar och en krypterad länk för framtida kontakter i ärendet. Denna länk bör sparas av anmälaren, i synnerhet vid anonyma larm, eftersom det är via den som all kommunikation med TCO sker i visselblåsarärendet. Vidare korrespondens i ärendet kan gälla till exempel kompletterande frågor och återrapportering om vidtagna åtgärder till anmälaren.

För att systemet ska vara trovärdigt är det viktigt med transparens och tydlighet kring hur användarens identitet och integritet skyddas. Det är vidare viktigt att lämna så bra information som möjligt. Några aspekter som TCO och Polisförbundet har fäst speciellt avseende vid är:

- Oberoende ärendehandläggning. Ärenden som bedöms som kvalificerade visselblåsarärenden utreds av en särskilt utsedd person eller grupp, antingen inom Polisförbundet, alternativt av extern oberoende advokat.
- Information till användare. Som visselblåsare ska man veta hur man är skyddad tekniskt och vad man själv måste tänka på för att varken lämna för mycket eller för lite information. Det kan handla om användardata i bilagor, risker med att rapportera från arbetsplatsens nätverk eller risken att avslöja sig genom på vilket sätt man uttrycker sig.
- Datalagring. TCO anlitar ett system som tillhandahålls av Lantero men hanteras av TCO. Lantero har en leverantör med egna dedikerade servrar, placerade i Sverige. Handlagda ärenden raderas ur systemet så att information inte sparas längre än nödvändigt.
- Informationshantering. Känslig information kommer enbart en liten krets personer komma åt och sådan information skickas inte via mejl.
- Inrapporteringskvalitet. Tydliga frågeformulär hjälper uppgiftslämnare att ge fullständig information som gör ärenden möjliga att utreda på ett bra sätt. Det finns därutöver möjligheten att via en länk ha kontakt med uppgiftslämnaren inom systemet.
- Tillgänglighet. Mobilanpassning av rapporteringssidan är självklart då alltmer kommunikation sker via mobila enheter. En extra poäng med detta är att mobila enheter ofta ligger utanför arbetsplatsens nätverk och därmed under arbetstid är ett integritetsmässigt bra alternativ till arbetsdatorn.
- Man kan även rapportera om missförhållanden via brev som skickas till: Visselblåsarrapport avseende Polisförbundet, TCO, Linnégatan 14, 114 94 Stockholm. Det finns också möjlighet att rapportera via telefon direkt till Lantero (020–899 433) eller vid ett fysiskt möte, inledande kontakt tas då via brev eller telefon.

5. Om handläggningen

Ärenden handläggs av särskilt utsedda personer inom TCO och Polisförbundet alternativt av extern oberoende advokat. Särskilt utsedda utredare hos Polisförbundet är kanslichef samt chefen för Verksamhetsstöd och organisationsutveckling.

TCO ser till att följande uppgifter vidtas:

- en bekräftelse på mottagen anmälan skickas inom sju dagar till visselblåsaren,
- en första granskning av ärendet,
- anmälan med som huvudregel anonymiserade uppgifter överlämnas till utsedd kontaktperson på Polisförbundet för utredning och åtgärd,
- uppmärksammar Polisförbundet på lagens tidsfrister i ärendet och
- återrapporterar till visselblåsaren inom tre månader.

Polisförbundet ansvarar särskilt för att ta emot och utreda och i förekommande fall åtgärda de överlämnade visselblåsarärendena från TCO. Det innebär bland annat att utreda, bedöma och förankra inom organisationen vilka åtgärder som ska vidtas och vad TCO ska återrapportera till visselblåsaren.

Om ärende rör någon av utredarna på Polisförbundet tar TCO kontakt med den utredare som inte är berörd av ärendet, alternativt extern oberoende advokat.

Identiteten på visselblåsaren och de personer som är berörda av larmet hanteras med största diskretion av en liten krets av oberoende och självständiga personer inom både Polisförbundet och TCO. Undantag kan behöva göras till exempel om ärendet resulterar i en brottsutredning och rättegång.

Personer som pekas ut i ett ärende informeras om pågående utredning så snart det är möjligt med hänsyn till utredningsarbetet. Vem som står bakom anmälan förmedlas dock inte, även om det skulle vara känt för utredaren.

Ärenden som faller utanför visselblåsarlagens tillämpningsområde avskrivs som huvudregel som visselblåsarärende och återkopplas till den som rapporterat.

Informationen förstörs eller anonymiseras så snart det med hänsyn till utredningen är möjligt. Efter två år raderas ärendet ur databasen. Information om annan rapportering

Meddelarfrihet

Meddelarfrihet innebär en rätt att meddela uppgifter i vilket ämne som helst för offentliggörande till grundlagsskyddad media.

Alla har meddelarfrihet – rätten att vända sig till media och lämna uppgifter. Alla har också anonymitetsskydd, som innebär att den som tar emot ett tips inte får avslöja källan om hen vill vara anonym.

Direkt till vissa behöriga svenska myndigheter via ”externa rapporteringskanaler”

Enligt visselblåsarlagen ska det även finnas andra möjligheter att vid sidan av organisationers interna rapporteringskanaler att rapportera om missförhållanden. Vissa myndigheter är utsedda som behöriga inom olika ansvarsområden och ska tillgängliggöra egna externa rapporteringskanaler för detta ändamål. Se mer om detta på regeringens hemsida och i [visselblåsarförordningen](#).

Till vissa inrättningar inom EU via ”externa rapporteringskanaler”

För missförhållanden som rör vissa EU-rättsliga frågor (1 kap. 2 § andra stycket visselblåsarlagen) kan man även rapportera direkt till någon av EU:s institutioner, organ och byråer som har inrättat egna externa rapporteringskanaler.

6. Utvärderingar och förbättringar

För att visselblåsarssystemet ska vara ändamålsenligt görs regelbundna utvärderingar av hur kanalen används, om berörda personer känner till kanalen, om typen av ärenden stämmer överens med systemets syfte och om rutinerna kring hanteringen fungerar som det är tänkt.

7. Ansvarig för funktionen

Anna Fougstedt Polisförbundet, chef för Verksamhetsstöd och organisationsutveckling
Polisförbundet anna.fougstedt@polisforbundet.se

Dataskyddsombud TCO visselblasning@tco.se

Vid frågor om visselblåsarfunktionen eller visselblåsarssystemet kan du alltid vända dig till:

Martina Mårtensson, Polisförbundet martina.martensson@polisforbundet.se